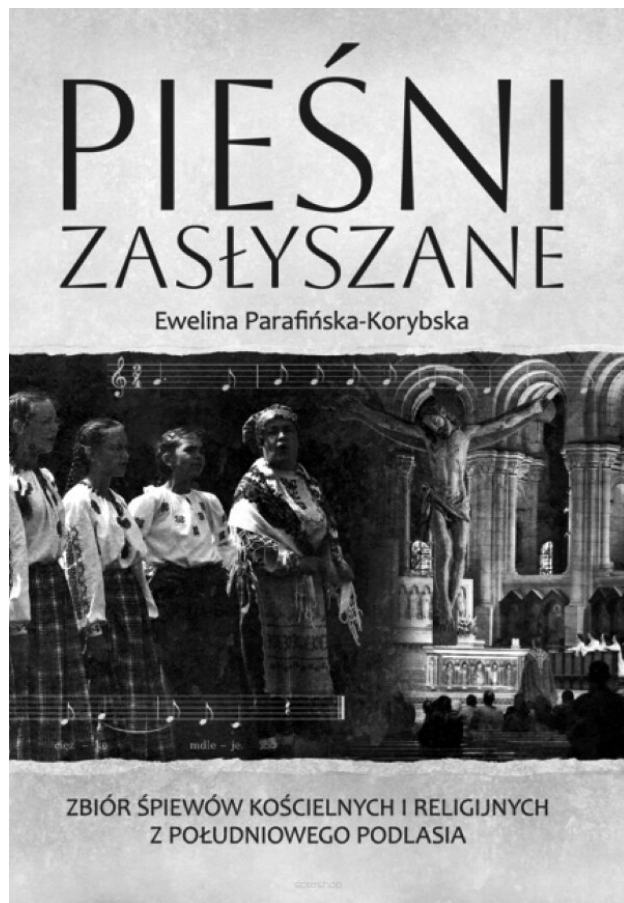


Ewelina Parafińska-Korybska

Pieśni zasłyszane. Zbiór śpiewów kościelnych i religijnych z Południowego Podlasia

Wydawnictwo Unitas,

Siedlce 2025



Książka *Pieśni zasłyszane. Zbiór śpiewów kościelnych i religijnych z Południowego Podlasia* została napisana przez dr Ewelinę Parafińską-Korybską z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, Katedry Translatoryki i Języków Słowiańskich Instytutu Językoznawstwa. Celem powstania publikacji była chęć ocalenia melodii, „które przez lata rozbrzmiewały w domach, podczas nabożeństw i rodzinnych spotkań”. Ponadto motywacją do zebrania i formalnego zapisu pieśni było zainspirowanie innych do czerpania z bogatego dorobku kultury regionu, by się nią zachwycić i śpiewać „z sercem, radością i wspólnie”.

Zbiór pieśni... jest więc książką dedykowaną szerokiemu gronu odbiorców: zarówno muzykom, dla których może stanowić źródło inspiracji, miłośnikom muzykowania jako zbiór utworów, etnomuzykologom chcącym podjąć dalsze badanie nad muzyką regionu czy tym, którzy chcą przypomnieć sobie „zasłyszane” kiedyś pieśni.

Publikację wyróżnia wysoki poziom redakcji. W szczególności należy podkreślić imponującą pracę wykonaną przez Autorkę w kwestii zapisu skomplikowanych pod względem formalnym rytmów (m.in. nietypowe metrum i częste jego zmiany). Chociaż nie uniknięto pojedynczych błędów, prawdopodobnie redakcyjnych (jak w przypadku ostatniego taktu pieśni *Nie płacz już, dziecińco* ze strony 162), nie umniejsza to wartości dzieła.

Podjęta przez Autorkę praca pozwala na przybliżenie i zachowanie spuścizny dla przyszłych po-

koleń wykonawców i badaczy regionalnej kultury ludowej. Jak można przeczytać w przedmowie do opracowania, wysiłek podjęty przez naukowca KUL-u pozwolił na utrwalenie aż 263 pieśni religijnych w postaci nutowej. Ponadto E. Parafiańska-Korybska starała się zebrać pełne teksty utworów. Wartym odnotowania jest zwracanie przez nią uwagi na różnice wykonawcze śpiewaków w zależności od miejscowości. Materiał zebrany przez Autorkę został podzielony na 12 części według kryterium tematyki i poukładany chronologicznie, zgodnie z kalendarzem liturgicznym, stąd rozdziały noszą następujące nazwy: *Pieśni adwentowe, Kolędy i pastorałki, Pieśni wielkopostne, Pieśni wielkanocne, Pieśni do Miłosierdzia Bożego, Pieśni eucharystyczne, Pieśni do Serca Pana Jezusa, Pieśni maryjne, Pieśni do świętych, Nabożeństwa, Pieśni przygodne, Pieśni żałobne.*

Dzieło lubelskiej badaczki jest próbą ocalenia od zapomnienia i kultywowania kultury ludowej Południowego Podlasia. Należy podkreślić profesjonalizm opracowania muzycznego *Pieśni zasłyszanych*, co nie byłoby możliwe bez odpowiedniego warsztatu – Autorka jest równocześnie aktywną organistką.

Ginący zwyczaj śpiewania stał się główną przyczyną powstania zbioru. Warto zauważyć, że nie jest to odosobniony przypadek, gdyż (nie licząc m.in. monumentalnej pracy Oskara Kolberga) w ostatnich latach pojawiły się inicjatywy motywowane chęcią utrwalenia dziedzictwa tych ziem, jak np. *Pieśni, wierzenia, przysłowia w mowie miejscowej chachłackiej wsi Dołhobrody nad Bugiem przetłumaczone na język polski* przez malarzy: prof. Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie – Stanisława Baja i Iwony Wyszatyckiej. O tym, jak ważne jest przechowanie pamięci w pieśniach, wspominał w wierszu *Piosnka* również Józef Ignacy Kraśzewski wychowujący się w leżącym na tych terenach Romanowie.

Jasno przyszłość się promieni,

A przyszłości gdzie są ślady?

Gdzie leżały nasze dziady?

Gdzie lży ciekły, krew się lała,

Trawa liście puszcza bujnie,

Rolnik plony ma podwójne

I nic po nich, nic w pamięci,

Jeśli lud nie da pomnika,

Jeśli piosnka nie oświęci, –

Co się rodzi – żyje – znika.

Podsumowując, uważam, że praca Eweliny Parafiańskiej-Kobryckiej jest niezwykle cenna, warto po nią sięgać i śpiewać, nie pozwalając w ten sposób zginąć pięknu różnorodności kultury polskiej.

Alicja Szumowiecka
Doktorantka historii Szkoły
Doktorskiej UwS